

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kako brezverno liberalstvo delalcem pomaga?

Britke skušnje nas učijo, da liberalni nauki niso in ne morejo biti na srečo in korist narodom in državam. Liberalstvo se kaže koristno le denarnemu žepu. Liberalizem je vera sebičnega mamona. Ubogo ljudstvo pa le tlači, slači, guli, izsesava in denarstvenim mogotcem podmetuje brez milosti, brez usmilenja. Vero je otrešel, ljubezen pa zamenil z grdo sebičnostjo, ki se povsod šopiri, kder koli zavladajo liberalne misli in nauki.

Mesto Brno na Moravskem ima mnogo fabrik, kder se prideluje največ suknja in tkalnega blaga. Posestniki fabrik so skoro sami milijonarji in žestoki liberalci, kiso svoje dni volili najhujšega nemčurja in liberalnega kokota dr. Giskro za župana in poslanca.

Leta 1869. so brnski delalci, večjideli sami tkalci, s 43 fabrikanti sklenili pogodbo, vsled katere ti nebi tedenske dnine še bolj in samovoljno zniževati. Ali prišel je znani denarstveni polom in sedaj so fabrikanti k delalcem rekli: „glejte, kupčija gre rakovo pot; cena pri blagu pada; pomagajte nam nesrečo prepeti; dajte plačilo znižati, drugače moramo fabrike zapreti!“ Prestrašeni delalci se dajo res pregovoriti v svojo največjo nesrečo. Kajti sedaj je dnira vedno bolj lezila nazaj: za 10, 15, 20, 40 in celo 70 %, t. j. bolj kakor za polovico. Največjo plačo, namreč 6 fl. 80, njih le malo dobiva. Izplačuje se večjidel le po 5, 4, 3, 2 in 1 fl., nekaterim celo samo 60, 50 in 48 kr. na teden. Žene in otroci morajo streči (dvoriti) zastonj, drugače fabrikanti delalca — napodé. Poprek tedaj pride na delalca 2 fl. 80 kr., kar je premalo, da bi oče preskrbel skozi teden sebe, ženo in otroke v dragem mestu, kder funt mesa 34 kr. košta. Iz tega si lahko vsak domisli, kolike reve da so delalci brnskih fabrikantov milijonarjev!

2. Sila kola lomi! Ker so prožbe in prošnje bile zastonj, so delalci sklenoli, si samim pomagati. Vsled trdnega dogovora je 16.000 delal-

cev fabrike zapustilo. Te sedaj vse stojijo. Tkalci namreč mislijo, da bodo fabrikanti plačo rajši nekoliko zvišali, kakor pa fabrike zaprli. Ali bogati gospodje se nečejo udati. Zato pa delalci že celih 14 dni praznujejo, — stradajo in si pri vnanjih delalcih denarne pomoči prosijo, dokler trdih milijonarjev k tolikemu povišanju plače ne prisilijo, da bodo zamogli živeti! To so vendar čudne prikazni v hvalisani dobi liberalne svobode, omike in napredka! Više 16.000 delalcev z ženami in otroci trpi prostovoljen glad, da bi si par krajcarjev za življenje izvil iz rok 43 milijonarjev! Tukaj je gotovo zdatne pomoči treba. Tukaj imajo liberalci priložnost svetu pokazati, kakove pomočke da glešajo v takih razmerah! No, in liberalizem je res to pokazal. Brali smo namreč v liberalnih novinah: 1) vojaki so oborožani v kasarnah zbrani, 2) vsi žandarji so na nogah, 3) policija je večje rogovileže med delalci že zaprla, 4) denarji delalcem v pomoč iz vnanjih krajev poslani so se na pošti pridržali, 5) mestni župan je delalce ostro svaril, in njih mnogo po „šubu“ iz mesta odposlal v domače srenje. . . .

Tako, to je vse, drugih pomočkov liberalci niso zmogli! Za 43 milijonarjev debele žepe, skrbi vojska, žandarji, policaji in župan — 16.000 stradajočim delalcem pa se zabrani, da bi si sami pomagali. Naposled bodo se vendar morali udati — ubogi reveži!

Liberalizem je vera za denarni žep in se tedaj ni čuditi, ako sovraži krščansko vero. Kajti ta uči, da je v nebo upijoč greh, ubožce zatirovati in delalcem na zaslužku pri-trgovati!

Cerkvene zadeve.

Ljubljanski stari škof mil. č. gospod Jernej Vidmar so se škofovanju odpovedali, ter se 10. t. m. odpeljali v Kranj, kder bodo zanaprej stanovali. Dokler papež ne potrdijo novega škofa dr. Pogačarja, vodi stolni dekan Zupan, kot kapitelški vikar ljubljansko škofijo.

Dnešnji list ima 1/4 pole priloge.

Slomšekov glavni spomenik se bode postavil na epistolski strani presbiterija v mariborski stolni cerkvi. Potrebno dovoljenje od duhovne oblasti je odbor te dni prejel.

Duhovne vaje ali eksercicije za žene in de-vice, ki med svetom živijo, se bodo vršile od 22. do 28. avgusta pri šolskih sestrach v Algersdorf-u zunaj Gradea. Oglašja se ustmeno ali pismeno do 16. avgusta pri predstojništvu v Algersdorfu.

Štajerski luterani ali protestanti so si v Gradci omislili poseben list, kojemu je ime: „der steierische Protestant.“ V njem mora že precej nemiren duh rogoviliti, ker ga državni pravdnik toži zaradi žaljenja drugih verstev. Bržej ko ne je preveč Katoličane psoval.

140.000 Čehoslovjanov katoliških, na Dunaji bivaajočih je prošnjo vložilo pri dunajskem nadškofu in kardinalu Rauscher-ju, naj blagovoli naročiti, da se vsaj v eni dunajskih cerkev božja beseda oznanja v českem jeziku. Nadškof je odrekel ovo prošnjo, češ, naj se v cerkvena opravila ne vrivajo narodne zahteve! No, od prvaka nemčurskih ustavovercev res ni bilo ugodne rešitve pričakovati, vendar bi se smelo misliti, da se višji duševni pastir ne valja v blatu politične strasti in da ne zanikuje besed sv. evangelija, ki pravijo, da je Izveličar apostolom rekel: „idite po svetu in učite vse narode.“ „Novice“ štev. 27.

Srčni nadškof v Monakovem na Bavarskem je razglasiti dal lep pastirski list zavolj važnih prihodnjih volitev. Pravi vernim, da „naj vsak stori svojo dolžnost do kralja in do Cerkve. Naj voli može, ki so krščansko vero v besedi in djanji pokazali, in ki so dovolj srčni in zvesti, naj pride kar hoče, vselej zagovarjati kralja in domovino, vero in Cerkvo, postavbo in javni red.“ To je res srčen pastir, ki ne molči ob času največje nevarnosti. Kajti če liberalci zmagajo, potem je konec Bavarske, katoliško Cerkvo v njej pa zadene prusko preganjanje. Srčnega škofa so zaporedom posneli vsi bavarski škofi. Da se nad tem postopanjem srčnih pastirjev jezijo vsi liberalci, to se po sam sebi razumi. Kajti po liberalnem nauku nima razum njih nihče o državnih stvareh kaj spregovoriti. Ali njih jezva bavarske Katoličane malo briga. Kaže se, da bodo trdno stali za vero in kralja, da oboje popolnem ne pride pod prusko oblast.

V Mehiki, veliki republiki v Ameriki imajo frajmaurerji vso državno oblast v rokah. Te so se hudo poslužili zoper katoliške vernike. Vzeli so cerkvam vse premoženje in ukazali, da se ne smeje nobeni ničesar sporočiti ali darovati. Krščanski nauk so iz vseh šol odpravili. Šolske in usmilene sestre, jezuite, lazariste, franciskane itd. pregnali. To je pa vernike tako razkačilo, da se je unel krvav upor. Kri se prelija po vsej deželi! Razdraženci hočejo vse frajmaurerje pobiti, ti pa se z državno vojsko in policijo branijo. Res, nesrečna dežela!

Gospodarske stvari.

Pereči ogenj, črm ali vrančni prisad. (Milzbrand).

H. Okoli Maribora in kakor je slišati tudi drugod so začele svinje hudo poginjati. Zato mislimo, da mnogim ustrežemo, ako po slovitih bukvah: „Domače živinozdravilstvo“ v tej bolezni nekatera zdravila nasvetujemo.

Nobena druga bolezen pri svinjah ni bolj nevarna in strašna, kakor je pereči ogenj ali črm. Kajti grozno je kužen in nalezljiv in se med prešiči naglo širi. V kratkem času njih je polovica proč. Pravi vzrok črmu izvedeti, je težko. Navadno dolžijo hudo in dolgo vročino, ob kateri prešiči ne dobivajo dovolj čiste vode, potem hud mraz in sopenne svinjake, pitje mlačne in močvirne vode, zavžitje nezdravih zelišč.

Znamenja, po katerih se črm spozna, so sledeča! Navadno se pokaže na vratu (šinjaku), kateri naglo in hudo oteče, posebno okoli sapnika. Prešiči ne more več požirati in zavolj tega neče jesti. Glas mu postane hripav. Skozi požirak spravlja težavno le nekoliko pijače. Kmalu se na vratu prikažejo blede-rudeče lise, ki čedalje bolj rastejo in temne postajajo in sedaj žival brž pogine.

Pri tistih prešičih, pri katerih je pereči ogenj zadnji del napadel, je otekline na vratu manjša; rudeče lise se zapazijo najpoprej na ledovji in nad repom ter se potem širijo po trebuhu, postanejo črno-rudeče in prešiča zamorijo in sicer precej naglo, včasih že v nekoliko urah. Malokedaj živi zbolela žival do 4. dne. To bolezen je težko ozdraviti; previdna, zavarovalna zdravila pa zamorejo veliko svinj pogina rešiti. V ta namen se naj na sledeče pazi. Brž ko se nevarni črm prikaže, se morajo zboleli prešiči hitro odločiti od zdravih. Potem se vsakemu prešiču 2 krat na den, zjutraj in zvečer, daja med hrano: enoletnim in dveletnim $\frac{1}{2}$ lota solitarja in 1 lot glauberjeve soli; polletnim pa le polovico in prasetom $\frac{1}{3}$ omenjenega zdravila. Kot hrana bodi voda z otrobi ali z drobnom pomešana! Kislega mleka naj prilije, kdor ga ima. Skušnja uči, da od 200 prešičev, katerih je poprej 6—8 na den poginolo, po porabljenji gori povedanega zdravila, nobeden ni več poginil.

Za gotovo zbolele svinje pa veljajo in se priporočujejo sledeča vračila.

1. Puščanje. Da se prešičem nekoliko spridene krvi vzeme, se morajo po ušesih narezati ali pa se njim košček repa odreže in ti deli (ušesa in rep) s šibico tepejo, da njim dolgo kri teče. —

2. Polivanje po celem životu z mrzlo, čisto vodo, da se žival začne mraza tresti. Potem se mora z slamo dobro otreti (zribati) ali do suhega obrisati. Tako se dela vsako drugo uro,

tudi po noči, dokler se žival bolj vesela ne pokaže. —

3. Kisle reči: kvašna voda, jesih z vodo, zelnica, zmečkano kisló, nezrelo sadje; še bolje pa je hudičovo olje (žveplena kislina, ali vitrijol, Schwefelsäure), katere se nekoliko kaplic med vodo spusti, da se ta bolje skisa. Jako dobro je narediti svinji pijačo iz poliča vode in 1 kvintleca hudičevega olja. Tri-ali štirikrat na den se mora v žival viliti. Taka voda se mora imeti v steklenici (v glazi). Mnogokrat je tudi pomagalo vračilo, ki se mu pravi klorkalk. Vzeme se ga $\frac{1}{2}$, kar se v masleu vode raztopi in 4 krat na den, vselej za 1 žlico bolenemu prešiču vljeje.

4. Teloh, skozi vratnik potegnjen, ki slabo kri iz notranjih delov bolj h koži potegne.

5. Solitar s kafro pomešan. Vzeme se 1 lot solitarja, drobno na šupo stolčenega, potem četrtingo kvintleca kafe z nekoliko moke in vode in se da bolenemu prešiču. Tako se stori 3-ali 4 krat na den. V sili velja mesto solitarja tudi strelni prah (pulver), vendar vzeti se ga mora še enkrat toliko, kakor solitarja.

6. Včasih pomagajo tudi taka zdravila, ki prešiča silijo, da kašlja in bljuje (kozla). Pri g. Berdajsu, trgovcu v Mariboru, se dobiva tudi „Tetleyeva“ zdravilna štupa za svinje, ki tudi služi kot pomoček zoper črm in druge svinjske bolezni.

Opazka. Pri tej bolezni se mora previdno obnašati vsak, kateri ima tukaj z živo ali mrtvo svinjo kaj opraviti; naj gleda dobro in se varuje obrozgati ali oskruniti se s črmovim gnojem, sokrvcó ali krvjo in si naj kmalu umije lice, roke in sploh, kder je z živaljo v dotiko prišel. Zlasti ne segati v gobec ali čreva! Če je že treba, naj se roka poprej z mastjo namaže! Najbolj pa se naj varujejo ljudje, ki so po licu, na rokah ali nogah ranjeni, odrti, ali drugače poškodovani. Krepano žival naj le hitro odpravijo in zakopljejo! Vsi pa so dolžni paziti, da se na črmu zbolela stvar ne kolje, bodi skrivaj ali očitno, da bi se meso ali doma zavživalo ali drugam prodajalo. Kajti tako meso je — strup.

Gospodarje pa opomnimo, da si naj ta poduk skrbno hranijo, da se tukaj nasvetovanih zdravil poslužiti zamorejo, ker vrančni prisad, črm ali pereči ogenj se rad vsako leto prikaže.

Kako stoji z letino in trženjem? Vinogradni so letos ne samo v našem cesarstvu, ampak tudi na Laškem, Nemškem i Francoskem jako ugodno odeveli. Povsodi, kder ni nesrečna toča uničila lepega upanja, se nadjajo bogatega branja ali trgatve. Jagodje je že precej debelo in vreme grozdju ugodno in če še avgust in september svoje storila, potem bomo imeli dobro, morebiti zelo izvrstno vinsko leto. Vsled tako ugodnega stanja vinogradov vinska cena skoro povsodi pada. V Mariboru velja vedro 8—9 fl., na Ogerskem 7—8 fl., na Hrvatskem 6—9 fl., na Tirolskem 7—8 na Dunaji 10—11 fl. in na Moravskem 11—12 fl.

Žetva se je začela. V obče so ljudje z žiti bolj zadovoljni, kakor so se nadjali. Sme

se reči, da je letos dobra srednja žetev. Rž je sicer precej redka, vendar ima zato večje in polno klasje. Pšenico je tu pa tam snet poškodil in deževje podrlo, vendar se računi na srednje dobro žetev. Ječmena so lepega našeli, posebno na Goriškem in v Istriji, v Dalmaciji pa je z njim celo slaba. Kuruza je na Štajerskem jako močna in visoka, takisto se poroča razun Dalmacije iz vseh naših dežel. Oves in krompir sta povsod lepa. Sena so na Štajerskem precej veliko in lepega nakosili, ter pričakujejo tudi primerno veliko otave. — Sadovja pa letos razun orehov in nekaj sljiv, na slovenskem Štajerskem ne bode veliko. —

Ceravno pogoste toče, hudi nalivi in nevihte veliko škode delajo, bomo v obče imeli srednje dobro letino in zato žitna cena sploh pada. Pšenica velja v Sučavi v Bukovini 2 gld. 75 kr., v Karlopagu, v Dalmaciji pa 5 fl. 75, v Zagrebu 4 fl. 50, v Peštu 4 fl. 95, na Dunaji 4 fl. 70, v Gradci 4 fl. 42, v Ljubljani 4 fl. 70, v Celovci 4 fl. 27. —

Edino, kar žitnim tržcem pogum dela, so najnovejše vesti iz Ruske, iz Francoske in iz Amerike, kder se žitna letina bolj slabo kaže.

Odgovor na 1. prašanje v gospodarskih rečeh v št. 28. „Slov. Gosp.“ Pretečeno leto sem dal pozebljeno mladje na polovici vinograda pobrati. Sedaj tega nebi nikoli več delal. Kajti ondi, kder smo mladje pobrali, je bil potem trs dolgo črn in moker. Iz rane, kder je bila pozebljena mladika vtrgana, je potem vedno sok tekkel. Tam, kder je mladika pozebla, itak ni nobenega upanja, naj se tedaj pušča na miru! Očesa, ki bi sicer spala, bodo že brez obiranja pozebljih mladik prav rada pognala. Tako jaz mislim.

Moj sosed, grajšinski oskrbnik grofa Attemsa v gorici: Vrhonca, mi je djal; da po njegovih mislih pobiranje pozebljenih mladik, (ker tudi on njih je dal polovico pobrati) zato ni pomagalo, ker je hitro in zaporedom nova slana trs zadela. Mogoče, vendar jaz mislim, da tak trs še le več škode trpi.

Martin Debelak,
posestnik pri sv. Mohorji.

Svetloba v hlevu. Nekateri pravijo, da svetli hlevi živini škodujejo, Res je, prevelika svetloba očesa gubi in kvari; zato se bliščeča svetloba naj ne trpi v hlevih, pač pa se naj skrbi za primerno polno svetlobo. Kajti pri polni svetlobi so živali vidno bolj vesele, rajši žrejo in se njim bolj lahko streže in snaži. Mračna svetloba stori utrujeni živali dobro, vendar večni mrak v hlevu njej odvzeme vso veselost in živahnost. Umni gospodarji svetujejo tedaj: polno svetlobo v hlevih za zdravo živino, zmanjšano in bolj mračno pa za zbolelo, utrujeno in tisto, ki se za klanje pita ali redi.

Gosenice se lahko pokončajo, če se na ogenj vrže dobro zmlete ali zdrobljene smole, katerej je primešanega nekoliko žveplovega cvetja. Skleda z ognjem se tako pod drevo postavi, da dim naravnost med njegove vejice puhti. Kmalu bodo gosenice kapale na zemljo. Se vé, da se ima kaditi ob tihotnem vremenu.

Sejmovi. 16. julija v Dobji. — 17. jul. na Muti — v Veračah, — v Štanci fare sv. Ane na Goričkem. — 20. jul. pri Št. Ilu pri Turjaku (sv. Lenart), — pri sv. Marjeti na Pesnici in v Vitanji. — 21. jul. v Vrenski gorci. — 22. jul. pri sv. Heleni pri Šmarji — pri sv. Mohorji — pri sv. Magdaleni v Mariboru — in v Orešji.

Dopisi.

Od nemške meje. Iz vseh krajev prihajajo letos žalostne dogodbe, kako razbrzdano razsajajo elementi, kako povodnje hrame rušijo, kako toča v nekaterih minutah kraje, srenje, cele fare pobije. Tudi od tukaj moram poročati nesrečo, ki nas je 6. t. m. zadela.

Bila je ta den že v jutru vročina skoro neznošljiva. Soparne megle se zbirajo, pa veter je bil sladko upanje, da kaj hudega prišlo ne bo. Skoro popoldne začnejo lukati rjavkaste megle iz Gomilice črez hribe proti Svičini, ali nasproten veter še je bil vedno tolažba. Kmalu se pomiri ves zrak, niti listek na drevesu se ni gibal, le šum in ropot v meglah, ki se vedno bližajo, bil je slišati. Zdajci se prikadijo sivkasti oblaki z neznanim viharjem. Glave dreves so se zemlje dotikale; vlilo je toče in deža, da je v nekaterih minutah z nevihto vred odšlo vse veselo upanje iz polja in vinogradov. Burja je polomila najmočnejša drevesa ali na korenu, ali na polovici debela. Toča je pobila Svičinsko srenjo, Ciringo, Podigrac do drobnega in nekoliko od Vrtič. Žalostna prihodnost za ubogega kmeta! Leta 1853. in 1854. je na spomlad pokončal mraz, letos pa pri najsijajnejem upanji veselo branje poklala toča. Od kod denarja za velike dače in za druga hišne potrebe? Gospod Seidl, ki vedno pleše okoli cerkve, farovžev in mežnarij, je prošén, naj nam razvozla to uganjko!

Iz Čadrama. (Redka svečanost.) 7. julija smo pri nas obhajali lepo in redko svečanost. Zbralo se je namreč nenavadno število duhovnikov in množina vernega ljudstva, da bi s svojim ljubljenim župnikom č. g. J. Kunej-em obhajali 25letnico njegovega župnikovanja v Čadramu. V našem kraju smo te sicer redke slovesnosti v kratkem času bili 2 krat priča: lani pri č. g. K. Jakliču v Špitaliču in zdaj pri č. g. Janezu Kuneju. Ker je ta po svoji ljubeznivosti in gostoljubnosti daleč poznan in ljubljén, se ni čuditi, da mu je prišlo mnogo prijateljev duhovskega in svetnega stanu k temu veselemu dogodku sreče voščit.

Poglavitno svečanost v cerkvi so č. g. dekan in nadžupnik Dr. J. Ulaga z lepim, primernim nagovorom, domačo veselico pri mizi pa č. g. J. Virk s krasnim slavospévom in različni gostje s srčnimi napitnicami povzdigovali. Ta slovesnost je bila lepo znamenje edinosti in ljubezni med duhovniki in vernimi našega kraja; mislimo pa, da je bila tudi v veselje, tolažbo in plačilo za prestane trude in skrbi č. g. župniku, ktereга nam ohrani Bog še mnoga leta!

Od Sv. gore. (Cesar Ferdinand dobrotnik Sv. gore.) Dobro znana je Slovencem na Štajerskem, Kranjskem in Ogerskem pa tudi sosedom Hrvatom, slavna božja pot h Devici Mariji na Sv. gori. Sredi zelene hoste na blizu 2000 črevljev visokem hribu stoji to velikansko Marijino svetišče. Daleč po svetu se lepa cerkva ozira črez bogate vinske gorice do Boča, do žolepaških planin, v kranjske in hrvatske pokrajine. Pozidali so njo pred več sto leti nekedanji lastniki Bizeljske grajšine, grofi Tatenbahi. Za cesarja Jožefa II. je svetna gospodska cerkvo hotela podreti ali neustrašljivi kmetje so njo razrušenja oteli. *)

Pred 4 leti je bila po prizadetji župnika in s pomočjo dobrotnikov lepo ponovljena. Med temi nahajajo se tudi svitli cesar Ferdinand, ki so prvi poslali 400 fl. Zato smo pa tudi za njih 6. julija opravljali mrtvaške molitve s sv. mešo. Svetega opravila se je udeležilo mnogo farmanov, ki bodo gotovo vse žive dni pomnili cesarskega dobrotnika cerkve. Bog mu plati obilo v večnosti! Mogoče je, da ova cerkev zopet pride v nevarnost, ker ne stoji na lastnem, ampak na tujem zemljišču, ki je last Bizeljskih grajšakov. Vendar dokler bo Bizelj v oblasti slavnih Windischgrätz-ev, ki so dika avstrijskih Katoličanov, tečas se za cerkvo nikakor ni bati.

Iz mariborske okolice. (Vloga za Seidla.) Ker še sitni g. Seidl neče v Kamci odstopiti, akoravno ga §. 34. britko gleda, so Kamčani sledečo vlogo napravili pri visoki c. k. namestniji v Gradcu.

Na prošnjo pri slavnem štaj. dež. odboru za odstranjenje g. C. Seidla od srenjskega predstojništva v Kamci je blagovolila visoka c. kr. namestnija z dopisom od 6. marca t. l. št. 3972 po končani preiskavi odločiti: „g. C. S. mora istinito kot prebivalec ove srenje spoznan biti“.

G. C. S. pa istinito nima nobenega posestva v Kamci in tedaj krajcarja davka v tej srenji ne plačuje. Ves izobražen svet se čudi, kako še g. C. S. kamški srenjski predstojnik ostati zamore kot v Mariboru stanujoč, kar zamore celo mariborsko mesto dopričati in kar tudi slavnemu c. k. okrajnemu glavarju (predstojništvu) neznano biti ne more; toraj je g. C. S. po srenjsk. vol. redu §. 34. nepostaven kamški srenjski predstojnik.

Kot nepostaven predstojnik pa službuje (am-

*) Ali se zamore o tem iz ustmenega poročila še kaj izvedeti? Prosimo! Vred.

tira) po nedeljah in praznikih in ne miruje celo ob „norma“ dnevih od svetlega cesarja odločenih.

Na binkoštno nedeljo, kedar vse sodnije, pisarnice in štacune morajo zaprte biti, je poslal g. C. S. nekemu posestniku, tedaj plačevalcu davka, povabilo v srenjsko pisarno priti. Ker je že pa 14 dni poprej, ko je za voljo srenjskega predstojnika zvedel, obljubil z nekaterimi otroci v Maribor k birmi iti in se v srenjski pisarni na binkoštno nedeljo kot „norma“ ni predstavil, pošle nepostavni srenjski predstojnik C. S. trojno povabilo na binkoštno nedeljo; vendar je srenjski sluga vse 3 povabila zopet odnesel. Tri dni potem ga je dal brez povabila z žandarji v kamško srenjsko pisarno kot kakega kriminalnega zločinca, tolovaja ali ubijalca tirati. Takovo trinoštvo po §. 34. sr. vol. reda nepostavnega srenjskega predstojnika je vendar grozno in časti žaljivo. Dozdaj še noben srenjski predstojnik ni za preiskavnega sodnika potrjen.

V kamški srenji je tudi pod tem predstojništvom veliko neredov.

Mnogokrat izvrže Drava mrliča, ki morajo pod golim nebom več dni ležati in zrak okuževati, ker srenjski predstojnik g. C. S., kot državni in deželni poslanec, prednik okrajnega zastopa, prednik cerkvenega skladalnega odbora v Kamci, pri sv. Križu, šolski prednik, šolski ogleda v Kamci in pri sv. Križu, odbornik v Rožbahu in Brestenici in slednjič oče ubogih v Kamci svojim dolžnostim zadostovati ne more, da bi mrtvašnico sozidati dal. —

V času njegovega predstojništva je gasilno orožje do drobnega strohnelo, joj nam, ako začne goreti!

Mirno ljudstvo preoblaga zoper princa Don Alfonza, sorodnika svetlega cesarja. Pridne srenjčane kaznuje ročno ali v denarjih celo čez pravico srenjskega predstojnika do 20 fl. ali s srenjsko ječo.

Vse hoče sam napraviti in zapravi mnogo kratki važne pisma, da je že marsikteri poškodovan bil.

Mi istinito ne razumemo, zakaj se taki gospod, kateri bi moral postave vedeti, tako trdoglavno za majhno srenjsko predstojništvo trga. Je hasek res tako velik?

Mi istinito ne razumimo, zakaj bi moralo v eni osebi toliko služeb zedinjenih biti pri kojih se o redu govoriti ne more.

Podpisani tirjajo resno najmanj triletni srenjski račun, kakor tudi triletni denarni izkaz za cesto v kamški grabi, za katero kamnolomnik od sežnja 40 kr. v celem letu k manjšemu 100 gld. izplača, kateri davek je g. C. S. voznikom kamjenja naložil, cesta se pa večidel z raboto popravlja; da se ne bo več reklo, „vse gre gor“; mi pa nismo nikdar računa videli.

Račun pa mora vendar enkrat skozi 14 dni na ogled vsakemu srenjčanu pristopen biti.

Ponižno podpisani prosijo visoko c. kr. namestnijo, naj slav. c. kr. mariborskemu glavarstvu naroči razpisanje nove volitve srenjskega predstojnika v kamški srenji, da postava pred ljudstvom veljave ne zgubi.

V Kamci.

Pak Franc, Hlebič Anton, Ledenik Miha, Ledenik Janez, Karner Jaka, Marko Janez, Lorbek Jaka, Raner Janez.

Že je preteklo 6 tednov in pritoženci odgovora še niso dobili. G. Seidl se je, kakor slišimo zagovarjal, da zavoljo obilnih poslov ne more napraviti srenjskega računa, kakor tudi šolskega in za uboge ne. Dobro, tedaj pa naj odloži in izpreže! Škoda velika, da ni konservativec; ne dvomim, da bi se ga že davno bili iznebili!

Od sv. Petra pod sv. gorami. (Odgovor poprejšnemu „pürgermajstru“.) Poizvedel sem po srenjskih odbornikih, da v srenjsko blagajnico vlaganega denarja najti ni, brizgalnice pa tudi nimamo in račun? No, ta je moral že precej natančen biti. Sicer pa sami veste, zakaj niste bili več v srenjski zastop voljeni. Prišli ste namreč ob vse zaupanje pri vsaki stranki, ker ste si ga drugod poiskali. Št. Petrčan.

V Grižah. (Cerkvene oprave, — letina, — pomanjkanje denarjev, toča). Jaz sem v teku tega leta za našo cerkev več sort oblek naročil in dobil, in sem z vsemi prav zadovoljen.

Ker je den denes se treba zelo varovati, da človek pri kupovanju cerkvenih oblek — sleparjem, oderuhom, zlasti židovom v kremplje ne pride — mislim ustrezati, ako oznamim, da ima gospa udova Barbara Kogl — v Ljubljani v lastni hiši (Congressplatz 32) prodajalnico in bogato zalogo lepih cerkvenih oblek, kjer se tudi vse take in enake reči izdelujejo, popravljajo in naročajo.

Imenovana gospa tudi s cerkvenimi oblekami za prodajo potuje, je skoz in skoz poštena in pravična, in v primeri k drugim prodajalcem s svojo robo še ne predraga. Vredna je pohvale in priporoče. —

Letina bo pri nas, naj si je ravno na binkoštni ponedelk, in pretekli petek toča semtertje škodo napravila, še koj dobra. Posebno koruza in krompir bogate pridelke obetata. Tudi trta dobro kaže po goricah, kjer toče ni bilo. Sena se je pa obilo nakosilo.

Pomanjkanje denarja ljudje tukaj vedno bolj čutijo, in to tukaj zato tem bolj, ker so imeli v preteklih letih po vožnji premoga in apna iz tega kraja mnogo zaslužkov, zdaj pa skoraj nič. Kajti zavoljo pomanjkanja naročbe večidel vsi rudniki in vse apnarije tukaj stojé, in se je tudi mnogo delalcev od tod odpravilo. —

Včeraj po poludne ob 5. uri je v gorni savinski dolini v oblakih vrelo, da je bila groza poslušati. Gosta in debela toča se je vsipala, in v

Šent-Petru in o tamošnjih okolicah polja do malega zatrla. Kako na dolgo in na široko da je huda ura revščino napravila, se še zdaj poročati ne da. —

Bog se nas usmili!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kranjci so jako razdraženi, ker so se njihove pritožbe zoper goropadne nepostavnosti pri volitvah za kupčijsko zbornico trešile pod klop. Sodnija je preiskave ustavila.

Naš štajerski deželni poglavar Kübeck je odpotoval v toplice; pravijo, da ne pride več nazaj kot deželni poglavar. Slovencem je to vse eno.

Čehi so hoteli svojega mrtvega kralja (cesarja) Ferdinanda sijajno spremljati do praškega kolodvora. Ali to se njim ni dovolilo. Sicer pa so telo mrtvega cesarja tako naglo skozi Prago peljali, da je peščica spremljajočih vojakov morala kar za njim leté sopihati. — Pri pogrebu na Dunaji je cesarjevič Rudolf zbolel; prikazale so se osepnice; ali sedaj je nevarnost že minula. — Pruski cesarjevič pa je pri odhodu na Nemško imel na železnici nesrečo. Železniški strežaj je drago krivo premeknil in sedaj je cesarjevičev vlak tresnil v nasprotni mešani vlak, da je 1 človek takoj mrtev obležal.

V gornji-Avstriji so liberalci imeli v Linu glasovito banko: Industrie-Bank. Ta je sedaj prišla na kant, ker je 400.000 gld. vplačane denarja popolnem zapravila, vrh tega pa še 1,180.643 fl. dolga delničarjem naložila. Ti sedaj tožijo bankine odbornike; med njim je 5 liberalnih poslancev. Liberalci se nad to sramoto sila jezijo, ker svet tako jasno in debelo vidi, da ti strici gledajo le na — svoj žep. Ljudje so vsled tega začeli še bolj pristopati h poštenemu katoliškemu političnemu društvu za celo gornje-avstrijsko deželo; sedaj šteje že 23.360 udov. To je izdatno!

Ministri na Dunaji so se o drugoletnem proračunu posvetovali. Govorica je, da namenijo terjati 8 milijonov za nove kanone in pa 13 milijonov za izboljšanje hrane pri vojakihi. — Tudi so se naši ministri pogovarjali z madžarskimi zavolj colne pogodbe. Madžari hočejo od naše vžitninske dače imeti 3 milijone, drugače nam žugajo ogersko mejo zapreti in colnino pobirati, kakor je nekaj bilo.

Ogerske volitve so za Cerkvo in za narode nemadžarske izišle jako slabo. Voljenih je 305 liberalcev, 17 Saksov, 30 skrajnih levičnikov in samo 17 konservativcev Sennyeyvih; 3 milijoni Slovakov nimajo nobenega narodnega poslanca; Srbi so hudo propadli zoper Nemce in Madžare; od 8 sedežev ohranili so samo 2. Celo slavni Miletič je propadel.

Na Hrvatskem se stranka dr. Makanea

utvrduje, zlasti na Primorskem. — Mažuranič ban je na 19. t. m. pozval vse odličniše gospodarje v Zagreb na posvet, kako bi se pomagati in povzdigniti dalo hrvatsko poljedelstvo?

Vnanje države. Na Španskem je te dni vladini general Jovellar z veliko močjo napadel Karlistovskega generala Dorregaraya. Ta se mu pa je tako srečno ognil, da mu oni ni mogel veliko hudega prizadjeti. Sicer pa je mnogo nesreče, nasilstva in krviprelivanja, ki bi si ljudje lahko prihranili, ko bi se pravemu kralju Karlu VII. brž udali hoteli.

Na Turškem v Hercegovini so se Kristjani vzdignili nad Turke, vendar se ne more še prav zvedeti ali z dobrim ali nesrečnim uspehom.

Egiptovski kralj je sicer turškemu sultanu podložen, pa le na videž; prav za prav dela, kar hoče. To pa gotovo na srečo svojega ljudstva. Kajti egiptovski kralj je med vsemi mohamedanskimi vladarji najpametnejši. On stavi železnice, skrbi za pravico in red, širi poduk in učilnice in ravno sedaj je odpravil krivi mohamedanski koledar in uvedel gregorijanski, po katerem leta, mesence i dneve šteje ves izobražen, krščanski svet, kakor je letošnji „Sl. Gosp.“ to širneje razlagal v št. 16. in 17.

Za poduk in kratek čas.

Vremensko prerokovanje.

II.

Kako vreme da utegne nastopiti, to zamoremo spoznati tudi na različnih prikaznih pozračne svetlobe.

Kedar prav tenki oblaki prepregajo nebo, tedaj vidimo solnce, še večkrat pa mesec obdan s svetlim kolobarjem, kakor da bi bil ograjen ali ovenčan. Nemci pravijo, da ima mesec tedaj dvor okoli sebe (Hof.). Ta svetli venec je včasih zelo majhen, včasih pa tudi precej velik in tedaj po znotranjem robu rudečkast. Ovi mesečevi veneci ali kolobarji so precej zanesljivi vremenski preroki in je tedaj vredno, da kmetovalci na nje gledajo. Kažejo namreč, da se bo lepo vreme v kratkem sprevrglo v deževno ali snežno. V pojasnilo tega naj služijo sledeče besedice! Mesec dobi svoj venec, kedar južno vetrovje nebo enakomerno zagrne s tankimi meglicami, ki so sestavljene iz samih, obilnih, vodenih soparjev. Sedaj je treba, da se nekoliko zgostijo in sneg ali dež je gotov, kar se včasih že v 23 urah zgodi, včasih pa še le v 2 ali 3 dnevih.

Jutranja in večerna zarja nastane, kedar v jutru in na večer solnčni žarki prehajajo skozi goste vodene pline ali soparje blizo zemljinega površja. Vodeni plinovje ali soparji imajo namreč to lastnost, da prepuščajo skozi sebe le rudečo in rumeno solnčno svetlobo. Bolj tedaj ko zarja rudi in žari, več vodenih plinov je v

zraku, ki utegnejo se zgostiti in dež liti ali kot sneg na zemljo padati. Močno rudeča zarja kaže tedaj na deževno ali snežno vreme.

Takisto velja, če solnce pogosto vodo srka ali pije. To se godi le v jutru ali proti večeru, kedar je solnce za gostimi oblaki skrito, ki so pa vendar tu pa tam predrti, da solnčni žarki skozi sijejo in kakor dolgi traki do zemlje segajo. Ljudje pravijo, da solnce po teh trakih vodo pije. Prav za prav pa le kažejo, da so dežni oblaki precej nizko pri zemlji in da utegnejo lepemu vremenu brž konec storiti. Tega se je tem bolj nadjati, če solnce že v jutru vodo pije. Tukaj se morajo celo posebne in izredne spremembe v zraku zgoditi, da za tisti den dež zabranijo.

Prozornost in čistost zraka je spremenljiva. Najbolj prozoren je tedaj, kedar je prost prahu in meglenih tvarin pa ob enem poln vodenih plinov. Kaj takega se pripeti posebno po takem deži, ki zraka ni zdatno razhladil. Sedaj je zrak poln vodenih plinov, najbolj čist in prozoren; vidi se skozi njega najbolj daleč in čisto, vendar novi dež se ne bode dolgo mudil. Pri takih prikaznih ni dobro, se na daljno pot podati, ker dež bo gotovo vse veselje skazil.

T. Smešničar „Slov. Gospodarja“. 3. Nek rusast Hrvat je svoje dui v krčmi več pil, kakor jedel. Potem si obsedla konja in hoče jezdit na svoj dom. Vendar svet se mu pred očmi toliko kroži, da ne more na konja. Kolikorkrat se na konja zažene, tolikokrat pade nazaj. Sedaj reče brkasti mož: vsi svetei pomozite mi! Ob enem se tako močno zažene, da prek konja skoči. Sedaj reče: polovica svetcev naj odstopi! potem skoči na konja in obsedi na njem. Vsi svetei so preveč pomagali, polovica bila je ravno prav.

S. Pravo kesanje in trdno naprejšetje? Letos ob Velikinoči je v Konjicah bil iz ječe izpuščen že večkrat kaznovan tat. Pri odhodu se mu prijazno prilizuje jetničarjev pes. On pa ga boža rekoč: O, nič ne žaluj, ljubi moj psiček, kmalu se zopet vidiva. Jetničar to zaslišavši, ga nevoljen posvari. Tat mu pa odgovori: vsaj ne bodem nič velikega zakrivil; samo toliko, da čez zimo dobim toplo stanovanje. Tako je tat odšel. Vendar jetničarju ga ni bilo treba čakati do zime. Vže o binkošti so ga zavolj 3 tatbin zopet v luknjo vteknili.

Razne stvari.

(Mili darovi) za po toči poškodovane v Konjiški in Slov. bistrski dekaniji: prenesek 176 fl. 14 kr. Na dalje darovali so Selniška fara 6 fl., vitez Karneri 5 fl., župnik Grosskopf 1 fl., župnik Trafela 1 fl., kaplan Šijancec 1 fl. 50, Johana Maguzer 50 kr. in J. Skuhala, profesor 3 fl. Skupaj 200 fl. 14 kr.

(Za Orožnov spomenik) je g. župnik Poglšek poslal 90 kr. Skupaj 21 fl. 90 kr.

(Od sv. Miklavža nad Ormužem) se nam piše, da so ondi med ljudmi praznoverske abotnosti. Nekateri trdijo in verujejo, da so odšedši kaplan točo zakrivali. No, o tem so vrli gospod tako nedolžni, kakor na svojem prestavljenji. Nek ded pa se baha, da je „coprnjaka“ v meglah ugledal in da ga le on zamore pregnati z „dejačkimi“ (latinskimi) besedami. Bedasta baharija!

(Zahvala.) Po toči poškodovani farmani Prihovski se lepo zahvalujejo vsem svojim dobrotnikom, zlasti Mil. knezoškofu za poslanih 15 fl.

Arlič, župnik.

(Od sv. Lovrenca v Slov. goricah) se nam piše, da je 6. t. m. prihrula nevihta od severja s silnim vetrom, ki je strehe trgal, drevesa lomil s korenjem vred in celo hrame podiral. Na Vodoli je novemu hramu streho in stene prekrenil do 3 spodnjih brvenj. Črta, po kateri je toča razsajala, bila je k sreči ozka.

(O toči) se nam poroča, da je obiskala nekaj Kamee, G. Kungote, potem Svičino, sv. Lenarta; Radehovo, Gočevo in sv. Trojico.

(Drugo krat toča) je 12. julija vse potolkla v Tinjah. Vlekla je proti Sl. Bistrici in strašno razsajala. Bog se usmili! Isti dan je toča obiskala velik del ptujskega polja: Gorico, Braun-schweig, Požeg, Sp. in Gornj. Polskavo, Črešnovce, Sl. Bistrico. Slavni Ritoznoj je letos proč! Najhujše pa je razsajalo v Poličanah in Halozah!

(Studeniška grajšina) se je za cesarja Jožefa II. vzela tamošnjim nunam in se prodala za 36.000 fl. Kupec je potem zemljišča na kosce oddajal in za to pri odrešitvi dobil 100.000 fl. Sedaj je goro Boč nekemu judovskemu društvu prodal za 76.000 fl., ki ga bode gozdne odeje sleklo in potem joj okoličanom zavolj toče! Te se utegnejo še bolj pogosto kazati!

(Ubili) so 11. julija zvečer dečki iz občine Trnovske v fari sv. Tomaža nad Velikonedeljo nekega dečka od sv. Lovrenca brez vsega uzroka. Strašno so ga ti grozovitneži razmesarili!

(Od sv. Roka na Sotli) poizvemo, da se je 6. t. m. toča vsula ob 9. uri zvečer ter je od Rogačke gore čez staro glažuto do Trličnega v 3 minutah polovico pridelkov vzela.

(V Ciglenici pri Slov. Bistrici) se je kmet Gril v hlevu obesil vsled svoje zapravljenosti.

(Koroške hudourne) Zile struga se bode s pomočjo dežele in države popravljala. Cesar so dotično postavbo potrdili.

(Slovak dr. Hurban) je obsojen na 3 mesece zapora in 100 fl. plateže, ker je svoje rojake zagovarjal nasproti madžarskemu nasilstvu.

(V fari Vitanjski) je huda ura 10. in 12. t. m. posebno Dolično zadela, potem Skomre in Tinje; cesta iz Vitanja v Novocerkvo je zaprta.

(V Šoštanji) si je posestnik Jak. Obrež z britvo vrat prerezal!

(V Lembahu) na koroški železnici obstoji vlak za 1 minuto od 25. julija — 15. novembra.

(Na Sladki gori) je Lov. Brglez nesrečno iz črešnje padel in se smrtno pobil.

(Č. g. Jan. Sparhakl) je postal župnik pri sv. Ožbaltu za Dravoj.

(Dražbe.) 17. jul. Miheljak v Celji 550 fl. (1.) — Martinko pri Mozirji, 1100 fl. (1.) — Sobec v Završji 1285 fl. (1.) — 19. julija Fric v Leskovcu, 1900 fl. (3.) — 19. in 20. jul. Konjarovo blago v Sl. Bistrici. — 21. julija Šumer v Stražgonjcih 800 fl. (1.) — 22. jul. Damiš v Oseku 4171 fl. (2.) — 24. jul. Novak v Žerovincih (prostovoljno.)

Listič vredništva: Dopis od sv. Bolfanka na Kogn prihodnjič.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru	V Ptuj	V Celju	V Varaž- dinu	V Celov- cu
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Pšenice vagan . . .	4 20	3 50	4 70	3 90	4 27
Rži . . .	3 60	3 —	3 60	3 —	3 69
Ječmena . . .	2 70	3 —	3 10	—	3 —
Ovsa . . .	2 10	1 90	2 30	—	2 —
Turšice . . .	3 —	2 50	3 50	2 35	2 70
Ajde . . .	2 60	2 30	3 —	2 20	2 74
Prosa . . .	3 40	—	3 40	3 —	2 63
Krompirja . . .	2 20	1 50	1 70	—	1 30
Sena cent. . .	1 50	1 60	1 —	1 —	—
Slame (v šopkih) . .	1 40	—	80	1 —	—
„ za steljo . . .	— 90	—	60	—	—
Govedine funt . . .	— 25	— 26	— 26	— 22	—
Teletine . . .	— 25	— 26	— 27	— 22	—
Svinjetine . . .	— 28	— 28	— 30	— 28	—
Slanine . . .	— 38	—	— 39	— 44	—

Najnovější kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gl. 20 kr. % . .	70	85
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vred- nosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem . .	163	75
Ažijo srebra	100	70
„ zlatá	5	23

Loterijske številke:

V Gradcu 10. julija 1875: 75 72 87 8 80.

Na Dunaji „ „ 86 74 5 84 36.

Prihodnje srečkanje: 24. julija 1875.

Varujte svinje.

Edino dosedaj znano najboljšo zdravilo zoper svinsko bolezen se dobiva za celo Slovensko-Štajersko, zavitek po 36 kr. samo pri

M. Berdajsu

1—3

v Mariboru.

Podučiteljska služba

izpraznena v Negovi s plačo od 440 fl. ev. 330 fl. in prostim stanovanjem razpisuje se do 25. avgusta t. l.

Prosilci morajo biti zmožni nemškega in slovenskega jezika. —

Okrajni šolski svet v Gornji Radgoni, dne 10. julija 1875.

Predsednik:

Premierstein.

Božjast,

5—18

(sv. Valentina ali veliki beteg) ozdravlja pismo zdravnika **Dr. Killisch** v Draždanih (Dresden), Wilhelmsplatz 4. (poprej v Berolinu.) —

Stoterim je že bilo pomagano!

Najbolji prah za svinje,

rabljiv proti vnetici in vročini,

se dobiva pri Jan. Gregorecu, štacunarji v Cirkovicah. 1 pakl 10 kr. Večje naročnine imajo primeren nadavek. 1—3

V založbi Matija Gerberja v Ljubljani so ravno kar na svetlo prišle lične bukve:

Naša ljuba Gospa presvetega Srca,

ki njih je iz nemškega posnel

Janez Volčič,

duhoven ljubljanske škofije.

Te podučne in molitveni bukve obsegajo poročilo o molitveni družbi z imenom: Naša ljuba Gospa presvetega Srca, navadne molitve: jutranje, večerne, mešne, spovedne in obhajilne, molitve k presvetem Jezuzovem Srcu, Marijine pobožnosti, praznike preblazene Device Marije, častne naslove preblazene Device Marije, molitev k sv. Jožefu in pesni Naše ljube Gospe presvetega Srca.

Veljajo usnjate z zlatim obrezkom 1 gold. 40 kr., samo usnjate 1 gold. Ta knjiga se dobi tudi pri bukvarjih v Mariboru, Celji in v Ptuj. 2—3